

23ste Zondag door het jaar

Ben Frie SJ

Je zou soms willen dat alles even rustig was, dat je achterover kon leunen en denken: alles is goed. 'Komt goed', is een gemakkelijk uitgesproken gezegde geworden. Maar het is niet goed, en het lijkt niet meer goed te kunnen komen. Klimaatverandering, orkanen waarvoor de gebruikelijke categorieën niet meer genoeg zijn, angst voor het terrorisme overal, de oorlog – er komt nooit rust.

Onze lezingen gaan vandaag over schuld, eigen schuld. Willens en wetens vasthouden aan een eigen visie, de eigen, soms politieke, harde lijn. Halsstarrig, zegt de psalm van vandaag. Zorg dat ge niemand iets schuldig bent, schrijft Paulus: laat de enige schuld die u hebt bij anderen de onderlinge liefde zijn.

Liefde vraagt het vermogen om je aan te passen aan anderen, of anderen tegemoet te komen als dat moeilijker wordt. Het juiste inzicht in wat liefde vraagt moeten we telkens weer zoeken. Ongemerkt zien we vooral ons eigen belang, ons eigen inzicht. Het is niet zo gemakkelijk om je te verplaatsen in de mening van de ander, of zelfs de mening van de ander belangrijker te vinden dan die van jezelf. De kernvraag is: wie mag mij toetsen? Door wie laat ik mij terecht wijzen?

Ook als je ziet dat iemand op het verkeerde pad is, verkeerd handelt of dom, dan moet je ook weer oppassen als je hem of haar waarschuwt, want het is nog de vraag wie het bij het rechte eind heeft. Is jouw visie de werkelijkheid? Kun je op gelijk niveau communiceren over gedrag, over irritaties of meningen? Delen anderen jouw mening, of proberen zij jou misschien te waarschuwen? En hoor je het dan ook, laat je je waarschuwen?

Mattheüs werkt die spanning heel concreet uit. Wijs de ander terecht, en zie dan wat er gebeurt en ga er verstandig mee om. Haal hulp als je niet verder komt, desnoods van de kerk. Als er dan toch geen nieuw inzicht komt, geef het dan maar op. Als we dat lezen, moeten we ons wel afvragen hoe wij dat zelf doen als we het nodig vinden. Gaan wij als gelovigen anders te werk dan anderen? Kunnen we in een open ontmoeting de ander tot zijn recht laten komen?

Liefdevol met conflicten of meningsverschillen omgaan – en dan de naaste beminnen zoals je van jezelf houdt. Een indrukwekkend geloofsinzicht, maar razend moeilijk. Onze tijd kent individualisering, iedereen moet de eigen leefruimte kunnen bepalen, desnoods met geweld wordt het veroverd. Er is veel sociaal verkeer, maar wel vooral met mensen die het met mij eens zijn. Hoelang zal de kabinetsformatie weer gaan duren, hoe scherp tekent zich in onze politieke keuzes niet tegelijk onze verdeeldheid af?

Milieuactivisten kunnen een punt maken. We kunnen niet zomaar doorgaan op de vertrouwde voet. Ons comfort kan niet vanzelfsprekend zijn als de wereld nog gekweld wordt door groeiende ongelijkheid tussen kansarmen en succesvolle mensen. In een rijk land als het onze is het moeilijk om naasten gelijke kansen te geven, zonder onderscheid. Eigenlijk zijn we zelf schuldig aan de ongelijkheid. En dat gegeven kijkt ons telkens aan als we onze plaats moeten bepalen in het vluchtelingendebat. Waar gaan wij straks voor kiezen?

Met regelmaat bidden wij: 'en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren'. Het is een waarschuwing aan ons eigen adres: vraag je voortdurend af of je iemand iets schuldig bent, of je in denken en doen voldoende rekening houdt met de mensen op je weg. Toets je aan anderen, en niet alleen gelijkgezinden. Ongemerkt kun je een schuldenaar worden van je naaste.

Fouten maken is onvermijdelijk, en het overkomt ons allemaal. We zijn niet volmaakt, en onze liefde is, zoals Paulus het noemt, stukwerk, lapwerk. Maar misschien geeft liefde een kans om te komen tot vergeving, een van de belangrijkste woorden uit de christelijk belijdenis. We mogen elkaar, we mogen niemand blijven nadragen dat er een fout gemaakt is en tot in eeuwigheid blijven twisten over misverstanden. Wij mogen geen wrok koesteren, laat staan haat. Wij moeten vooropgaan in de samenleving en de haat en de afgunst vermijden die veel van onze sociale media-uitingen beheerst. Wij moeten voorgaan in het gebod om de naaste lief te hebben als onszelf.